Malgaix

El **malgaix** (malagasy en **malgaix**) és la llengua parlada a Madagascar i a les illes Comores, Mayotte i Reunió, mitjançant els contactes entre aquestes illes i Madagascar. Tanmateix només és oficial, juntament amb el francès, a Madagascar. Es compon d'una vintena de dialectes que corresponen a les 18 ètnies del país. Aquesta representa la llengua més occidental de la branca malai-polinèsia de les llengües austronèsies. Més concretament pertany al grup barito, les llengües del qual són parlades a Kalimantan, la part indonèsia de l'illa de Borneo, a l'actual regió de Banjarmasin i comprenen el ma'anyan, el samihim, el dusun deyah, etc. En aquesta regió la llengua dominant avui dia és el malai, que pertany a un altre grup malai-polinès.

El malgaix és part d'un conjunt lingüístic que comprèn més d'una vintena de variants locals, qualificades sovint de dialectes. De fet, les divergències de determinades variants, com per exemple el sakalava amb l'antambahoaka poden representar fins a la meitat del vocabulari comú. Pel que fa al merina els dialectes més propers són el betsileo i el sinahaka (aproximadament el 90% del vocabulari tradicional bàsic és comú). Les més diferents són les llengües de l'extrem sud de l'illa com l'antadroy i certs dialectes sakalava amb els quals el merina comparteix el 60% del vocabulari de base.

Sobre el lèxic, més del 90% del vocabulari tradicional remunta a orígens austronesis. La resta és d'origen bantu, arabo-swahili o sànscrit, en àmbits determinats. Per exemple les paraules d'origen bantu es troben sobretot en el camp de la ramaderia (*omby*, *ondry*, *akoho*) i els arabo-swahili en objectes comercials, el calendari i l'endevinació (*alahady*, *adaoro*, *sikidy*, etc.). Els préstecs lingüístics més antics semblen d'origen sànscrit (*tsara*, *soa*, *sahaza*, *sandry*, *sisa*, *hetsy*), remunten probablement al veïnatge amb els navegadors malais durant el primer mil·lenni.

L'escriptura moderna de la llengua malgaix en alfabet llatí va ser fixada per decret el 26 de març de 1823, després d'un acord entre el rei Radama I

Malgaix

Malagasy	
Tipus	llengua, macrollengua i llengua viva
Parlants	
Al voltant de 15 milions. principalment a Madagascar, Illes Comores, Illa de la Reunió, Mayotte	
Parlants nadius	17.604.640
Parlat a	Madagascar, França
Oficial a	Madagascar

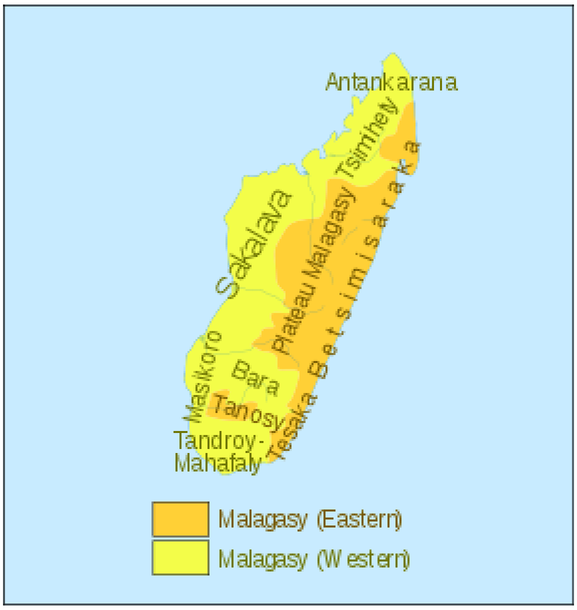

Autòcton de	Poble malgaix
Classificació lingüística	
llengua humana llengües austronèsiques llengües malaiopolinèsies llengües borneanes llengües barito llengües barito orientals	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet llatí i alfabet sorabe
Institució de normalització	No és regulat
Codis	
ISO 639-1	mg
ISO 639-2	mlg
ISO 639-3	mlg (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=mlg)
SIL	MEX/PLT
Glottolog	mala1537 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/mala1537)

Ethnologue.com	mlg (http://www.ethnologue.com/language/mlg)
IETF	mg

i els missioners britànics que acabaven d'arribar al reialme. El principi acordat va ser que les consonants s'havien d'escriure com en anglès i les vocals com a les llengües llatines.

El fet que el malgaix sigui originari d'Indonèsia, però, no ens pot fer concloure que el seu ancestre s'escrivís com el vell malai amb un alfabet de tipus indi.

A partir del segle XIX la llengua malgaix ha agafat un nombre considerable de mots a les llengües europees, en particular del'anglès i el francès.

En l'aspecte actual de l'ortografia, formada per 21 lletres (sense la ‘c’, la ‘q’, la ‘w’, la ‘u’ i la ‘x’, en comparació amb el català) la ‘o’ es pronuncia com una ‘u’ (encara que a certes regions, sobretot al camp, es pot pronunciar com una veritable ‘o’ !). El diftong ‘ao’ es tendeix a pronunciaar com una simple ‘o’. Les ‘i’ que es troben al final de paraula s'escriuen sempre amb ‘y’. La ‘e’ és pronunciada com una ‘é’. La ‘g’ es pronuncia com a ‘maragda i la ‘s’ no es pronuncia mai com una ‘z’.

L'accent tònic sol caure en general sobre la penúltima síl·laba de la paraula, llevant que la paraula acabi en '-ka', '-tra', o '-na'.en aquest cas l'accent recau en l'antepenúltima. Les vocals no tòniques que es troben a la fi d'un mot són a penes pronunciades.

Zones principals amb diferent parla

Enllaços externs

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Malgaix***

- Gasikara.net : Iniciació al malgaix **(francès)** (http://www.gasikara.net/Langue.htm)
- : Gramàtica, guia de conversa i diccionari malgaix **(francès)** (http://dico.malgache.free.fr/DicoMalgache4conv.html)
- Llengües del món, branca malai-polinèsia **(castellà)** (http://www.proel.org/mundo/malgache.htm)
- Diccionari Freelang **(malgaix/francès)** (http://www.freelang.com/dictionnaire/malgache.html).
- Austronesian Basic Vocabulary Database**(anglès)** (http://language.psy.auckland.ac.nz/index.php)
- Llengües malai-polinèsies**(anglès)** (http://www.ethnologue.com/show_family.asp?subid=89852)
- Discussió sobre la provinença del malgaix **(francès)** (http://www.madatsara.com)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Malgaix&oldid=22081407»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 10 oct 2019 a les 14:58.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.